

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandlar, innvalstelefon
Ida Skogstad Styrvold, 33371102

Uttale til Lyse Kraft DA sin justerte søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalvassdraget

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark ser positivt på at den justerte utbyggingsløyisinga foreslår nye tiltak og endringar for å redusere belastninga på villreinområdet. Det knyter seg likevel stor uvisse til forslaget om funksjonsbaserte vilkår då manglande faggrunnlag ikkje gjer det mogleg å vurdere i kva grad dei negative konsekvensane for villreinen vil bli reduserte. Det er ein føresetnad at prosjektet skal samsvare med dei nasjonale måla for villreinforvaltninga og at det samla sett ikkje fører til ytterlegare belastning på villreinområdet. På bakgrunn av stor uvisse om konsekvensane for villrein meiner vi at føre-var-prinsippet må leggjast til grunn.

Vi vurderer at den justerte søknaden slik den ligg føre i dag ikkje gir grunn for å trekke motsegna vi har fremma i denne saka. Vi bidreg gjerne inn i ein oppfølgjande dialog med NVE og Lyse Kraft, med mål om å finne løysingar som både gjer prosjektet formålstenleg og varetar omsynet til villreinen.

Vi viser til NVE sitt høyringsbrev datert 17.06.2026 om justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalvassdraget frå Lyse Kraft DA på vegne av RSK DA.

Uttala vår i denne saka dreier seg i hovudsak om omsynet til villrein knytt til områda rundt Holmavatn. Vi viser elles til vår tidlegare uttale til konsesjonssøknad og revisjonsdokument datert 01.11.2024, samla innspel til NVE datert 17.12.2024 og uttale til tilleggsutgreiing for villrein datert 03.02.2026.

Vi har hatt dialog med dei andre statsforvaltarane om tema villrein i denne saka.

Når det gjeld spørsmålet om tiltaka krev løyve etter forureiningslova, viser vi til uttaler frå dei andre statsforvaltarane.

Bakgrunn

I brevet vårt datert 1. november 2024 fremma vi motsegn til Kvanndal 2 pumpekraftverk fordi det vil komme i konflikt med nasjonale mål for villrein. Ein del av vår vurdering var at konsekvensane for villrein ikkje var tilstrekkeleg greidd ut. Motsegn blei også fremma av same grunn av Statsforvaltaren i Rogaland, Statsforvaltaren i Vestland og Statsforvaltaren i Agder.

Lyse Kraft har no sendt inn ein justert søknad med endringar som skal kunne vareta omsyn til villreinen betre. Bakgrunnen for den justerte søknaden er ny kunnskap og nye avklaringar som har komme fram etter innsendinga av konsesjonssøknaden i 2023. Dette omfattar eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om villreinen sin bruk av området, spesielt knytt til vinterbruk og isforhold, samt ei vidare teknisk modning av både kraftverks- og nettløysingar. Endringane bygger på supplerande utgreiingar og dialog med Statsforvaltaren i Rogaland og verneområdeforvaltninga i SVR.

Løysinga for det austre vassdraget blir i hovudsak vidareført, under her Kvanndal 2, Suldal 2b og Nordmork kraftverk, medan reguleringa av isvatnet skal oppretthaldast. For Holmavatn foreslås det å fastsette funksjonsbaserte vilkår for manøvrering vinterstid for å vareta villreinomsyn.

For Kvanndal 2 pumpekraftverk foreslår Lyse Kraft å fastsette vilkår som bygger på følgjande hovudelement:

- Ingen pumping til Holmavatn i periodar der dei naturgitte forholda ligg til rette for islegging. Vurderinga bør bygge på temperatur, vind, hydrologiske observasjonar og tilgjengelege prognosar.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillatast innanfor nærare fastsette rammer. Det bør då ikkje førekomme meir pumping enn produksjon samla over ei kalenderveke. Pumpa volum per døgn bør i tillegg avgrensast, slik at pumpinga maksimalt svarer til ein vasstandsauke i Holmavatnet på 10 cm per døgn ved gjeldande fyllingsgrad.
- Vurderingar knytt til innfrysing, islegging og oppfølging av manøvreringa bør dokumenterast og kunne sendast over til vassdragsstyresmakta ved behov.

Vår vurdering

Tilpassa drift av pumpekraftverka er tidlegare omtala av SINTEF og NaturRestaurering som eit mogleg avbøtande tiltak. Samtidig peikar begge rapportane på betydeleg usikkerheit knytt til korleis dette kan utformast og fungere i praksis.

SINTEF sitt forskingsarbeid i EnviPump, som Lyse viser til i søknaden, har som hovudmål å analysere hydrofysiske og økologiske effektar av pumpekraftdrift i kraftverksmagasin – eit forskingstema som er høgst aktuelt og direkte overførbart til problemstillingane i denne saka. Prosjektet fullførast 2029.

Vi ser positivt på at den justerte utbyggingsløysinga foreslår nye tiltak og endringar for å redusere belastninga på villreinområdet, og at Lyse Kraft har skissert nokre hovudelement som eit manøvreringsregime kan byggjes på. Det knyter seg likevel stor uvisse til forslaget, ettersom desse skissene førebels ikkje bygger på eit dokumentert fagleg grunnlag. Vidare kan vi ikkje sjå at det ligg føre ei oppdatert konsekvensvurdering for villrein knytt til endringane i den justerte utbyggingsløysinga.

I tråd med føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova vurderer vi at pumpestans i vinterhalvåret førebels er det einaste sikre avbøtande tiltaket som ikkje risikerer vesentleg forverring av leveområda til villreinen. Restriksjonane må gjelde både ved den naturlege innfrysinga og i perioden villreinen bruker isen på Holmavatn. Dersom det kan vises til eit konkret forslag til velfunderte

manøvreringsreglar som sikrar trygge isforhold og varetar villreinens bruk av beiteområde og trekkvegar, meiner vi at det bør kunne opnast for eit funksjonsbasert driftsregime og sikrar effektiv utnytting av pumpekraftverket.

Vi vil også nemne at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere den samla belastninga på villrein i denne saka enno har manglar, og at summen av eksisterande og planlagde tiltak må kunne bli lagt til grunn i ei endeleg vurdering. Det er ein føresetnad at prosjektet skal samsvare med dei nasjonale måla for villreinforvaltninga og at det samla sett ikkje fører til ytterlegare belastning på villreinområdet. Ved uvisse om konsekvensane må ein legge føre-var-prinsippet til grunn.

Vi vurderer at den justerte søknaden slik den ligg føre i dag ikkje gir grunn for å trekke motsegna vi har fremma i denne saka. Vi bidreg gjerne inn i ein oppfølgjande dialog med NVE og Lyse Kraft, med mål om å finne løysingar som både gjer prosjektet formålstenleg og varetar omsynet til villreinen.

Med helsing

Fred-Ivar Syrstad
fungerande statsforvaltar

Grethe Helgås
direktør - miljøavdelinga

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I ROGALAND
STATSFORVALTAREN I VESTLAND
STATSFORVALTEREN I AGDER

Postboks 59 Sentrum
Njøsavegen 2
Postboks 504

4001	STAVANGER
6863	LEIKANGER
4804	ARENDAL